Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעלייעהריג 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
עדנו טאג
פראנומעריראן
אונד דער פרינטפאבריקאנט-פערלאג
בעזאגען מיט דעם פעסטאנג דעם
עדטען נאלאסעם.

דיא יעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
(אומצוגער בולווער נומ׳ 29,
ראכען מאן אויף דיא פרינטפאבריק
ציאנגעלעגען צו יעדען בעליעבען.

Nr. 74. איילפטער יאהרגאנג. פעסט, פרייטאג ו תמוז ה.ת׳ר׳ל׳ט׳. Pest, den 27. Juni 1879.

דער טאָד לולו נאפאָלעאָן׳ס.

נאך אימער בילדעט דער טאד דעם פרינ-צען לולו דען שטאפט דעם אללגעמיינען טאגעס-געשפרעכעס. אין פראנקרייך האבען דיא באנאפאר-טיסטען גענעלט דען באפט פערלאָרען, דיא איסטען נאך אימער נידט. יען דיא איינגעלד צום טראנ-פאלגער בעשטיממען אללען. פרינץ יעראמע נא-פאלעאן, דער שטיגעריאהן איטאליען, געפאללט איהנען נידט, דא ער איהנען צו דעפיבל-קאניש איזט. מאן שפרידט גר נאך פאן דעסען זאהן „יוסטאב״ אונד יולל אייד דיא קאיזערין אי-שענע דאפר געוויגנען. דאס דיא איהרע צישטאממונג הייבע געבען. אבער דיא אנגלילבע איינגע דאס נידטס מעהר איף דיעזע יעלט צו ווען, דיא דאס אינמאל אלל אידר גלוק פערלאָרען. דיא רומעדיד זיך נידט מעהר אים פאלטיק אונד אים איינען טראנ-פאלגער. „איך עס הייסט, איזט דיא דא געפערלד ערקראנקט. דאס מאן אידר באלדיגעס ערזע בע-פרידיגט. „א. עס „אד דיער שאן דאס גערעדע פערבריישעט, דאס איך דאיזערין איינגעגעבען מוסטען.״ —

פרינץ יעראמע נאפאלעאן דאט ביז עטצט נאך זיין „אדט דיעזיגען גאנאדענגרוס אב ער דיא אנשפרוכע איף דיא פראנצאזישע טראן-ערבפאלגע מאכט אדער דיאזעלבע דיינעם זאהנע אבערלאס-סען „אללע.״ דא לאנגע ער דיעזיבער שרייבט, דאנן דיא דעפיבלאנישע רעגירונג אין פראנקרייך נידט אין דען „יעג לעגען.״ גר דאנן אייד מאן אידם עטצט אין פראנקרייך דיא בעטרעגונג דעס לאנדעס פערבעטען. „יען ער זיך אדער „יען זאהן אלס ערזאטצמאן דאיזער פאן פראנקרייך אונד אלס פיער דער דעפיבלס ערקלערען זאללטע.״

בין דיעטע „יים מאן נאך נידט אב פרינץ לולו נאפאלעאן אדער אין טעסטאמענט פערזעלבאס-סען דאס. אללע אנגיבען שפרעכען דאפר, דאס לולו ד״ר טעסטאמענט פערזיכע-לאסען. דאזעלבע אייטעלע פרדאלט „ערבען אונד בעזאנדע פאן פרינצען אונד פרינצעסינען אונד אין אין דעפערלאנד אונד אין אלס פיער דער דעפיבלס ערקלערען זאללטע.״

בין דיעטע „יים מאן נאך נידט, אב פרינץ לולו נאפאלעאן אדער אין טעסטאמענט פערזעלבאס-סען דאס. אללע אנגיבען שפרעכען דאפר. דאס לולו ד״ר טעסטאמענט פערזיכע-לאסען. דאזעלבע אייטעלע פרדאלט „ערבען אונד בעזאנדע פאן פרינצען אונד פרינצעסינען אונד אין אין דעפערלאנד אונד אין אלס פיער דער דעפיבלס ערקלערען זאללטע.״

אין דיעטע „יים מאן נאך נידט, אב פרינץ לולו נאפאלעאן אדער אין טעסטאמענט פערזעלבאס-סען דאס. אללע אנגיבען שפרעכען דאפר. דאס לולו ד״ר טעסטאמענט פערזיכע-לאסען. דאזעלבע אייטעלע פרדאלט „ערבען אונד בעזאנדע פאן פרינצען אונד פרינצעסינען אונד אין אין דעפערלאנד אונד אין אלס פיער דער דעפיבלס ערקלערען זאללטע.״

אין דיעטע „יים מאן נאך נידט, אב פרינץ לולו נאפאלעאן אדער אין טעסטאמענט פערזעלבאס-סען דאס. אללע אנגיבען שפרעכען דאפר. דאס לולו ד״ר טעסטאמענט פערזיכע-לאסען. דאזעלבע אייטעלע פרדאלט „ערבען אונד בעזאנדע פאן פרינצען אונד פרינצעסינען אונד אין אין דעפערלאנד אונד אין אלס פיער דער דעפיבלס ערקלערען זאללטע.״

ב

וואיס אבער איינע „געהיימע“ אונד גיכט איינע „בעפעלהלע“ וישעינע? אין יידישעס שפרוכ“אר לייטעט: „אן איינעם סוד“ איזט קיינע „ברכה“! — דעסהאלב האבען איך ווייר צו דיעזער „געהיימען“ וישעינע קיין פערשטיין.

* (אייין קלייינער צוגאב פאם סולטאן.) איא איין בעריעם געמעלדעט האבען, וויי-שען פראנקרייך אונד ענגלאנד דיראבאיס דיא אב-זעטצונג דעס עגיפטישען וויצע-קאניגס, וויל ער זיינען אייראפעאישען גלייכגיעלטען גיכט צאהלט. ווייר האבען שאן דאריבער דעם מעגשטיגען, דאסס דאס איינגעלייגטע גיכט צו אבזעטצונג דעס „וויצע-קאניגס גיכט דען אייראפעאישען גראסמעכטען, זאגדערן דעם סולטאן אן קאנסטאנטינאפעל, דער דיא אבער-הערשאפט אן עגיפטען איבט, גישעהען. — גן ווייר איס קאנס-טאנטינאפעל פאם 23-טען דיעזעס געמעלדעט: „דיא געזאנדטען פראנקרייכס אונד ענגלאנדס זיכ-טען דייטע בייס סולטאן אן, דאס ער דען „וויצע-קאניג פאן עגיפטען אבזעטצען מאגיא. דא אן מאגיא דער זא טיעף פערשלדעט איזט, גיכט מעדר הערד-שער איינעס לאנדעס זיין קאנן, דער סולטאן ער-ווידערטע ערדאר לעבעלנד: „דאס קאנן איך אנ-מאגליך טהון, דא אן דער „וולטגעשעכטע נאך קיין פאלל פאר-גלאممען, דאס אין דערגלייכען דעם-פאלל אבזעטצעט „אירדע, וויל ער „צאהלונגס-אינפעהיג“ „איר!“ (דער סולטאן האט זעהר קלוג גע-טהאן, „ענן ער דען גרעדאמען אינגעשפ“אכען, דאס אין מאגאד דעסהאלב נאך גיכט אבזעטצט „ערדען קאנן, וויל ער באנדעראאט גלייכדיגיגיכט אים שטאנדע איזט. „ווינ שולדען צו בעצאל-לען, דער סולטאן איזט יא גיכט „ענגער פערשלדעט, אדם דער „וויצע-קאניג פאן עגיפטען. „ענן ער דיא אבזעטצונג דעס „וויצע-קאניגס „ווייטער דעשטע, דא „ווירדע אן אידן דיא „הייהע קאممען, עבענפאללס אבזערדאנקען, אללע, דיא אים לייפ דער לעטצטען „אירדע מיט אייגעם טרעקען-אויג אינען הייפס-טרעפפער געמאכט, דענוגלכען אבער גיכט אבסבעצאהלט ערהעלטען. „ווירדען זיך פער-אممען, אים דען סולטאן אבזעזעטצען, „ווייל ער דיעזע הייפס-טרעפפער גיכט אבסבעצאהלען קאנן. אבערגעגען פעהלטס אין אייראפא גיכט אן הערד-שערען, דיא אירדע שולדען גיכט בעצאהלען קאנ-נען, דיא אין דיעזעם פאללע אללע, אינער נאך דעם אנדערן, אבדאנקען מיסען. פערלאר: פראנ-ווייר אינד אנדאנקען לייבט ווערען. אין דיע-זען שטאאטען גיכט גאר גאנز: דיעזע בעפרייב-טען גיכט, באנדעראאט צו „ווערען. אללין ווערגעסט דער „ראוזער דעם מעגסטען, ווערגעסט איזט יא גיכט אים שטאנדע, דענ גראאמרטיגען שולדען צו צאהלען, אים גענעגאבער „ווייר עס געמאכט יא-נען, מיט דער פאדרעדיגע אינפערטרעטען, דאס ער אבדאנקען מאגיא, דא אין פערשלדעטער מאגיא גיכט דער בערערשער דעם ריששען ווייסעם זיין קאנן: דאס „אגט מאן נור גענען דען „וויצע-קאניג פאן עגיפטען, דאס „ווירדע מאן איך גענען דען סול-טאן אין קאנסטאנטינאפעל זיך ערלייטען, דער אבער קלאר גענען „אר „איזזעהען, דאס דיא אבזעטצונג דעס עגיפטישען „וויצע-קאניגס איך אין אלסבאלד אים דען טהרען ברינגען דורפטע, אבערגעגען דאס עס דען אנשיין, דאס דער „וויצע-קאניג, דען דער סולטאן גיכט אבזעטצען „ווילל, ערגיבט ענטשלאס-איזט, פ“ווייللگ אבזערגאנקען, איינע פאר“ווייער דע-פעטע פאם 24-טען מעלדעט געמעלדעט: „דיא אבדאנ-קונ דעס עגיפטישען „וויצע-קאניגס „ווירד אלס נאהע בעפאר“שטעהענד בעטראכטעט“ אין דער טהאט, „ענן דער „גענעגיר“-טעג „פרעה“ דורד זיינע אב-דאנקונ פאן אללען „ווענן שולדען בעפרייט „ווירד, דאנן איזט עס קיין „אינזיכ“, דאס ער זיך צו אב-דאנקונ ענטשלאס. ער „ווירד איך „אינמאל אינער גאנצען שאאר פאן „אינזיכ“ען לאן, דיא פערשלדיגט נאך אינאיטטעططיגער וויز אלס דיא „עשר מכות“ עס דיעזר צייט געזעהען? איינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט „ווערד, דאס דער „וויצע-קאניג פאן עגיפ-טען נאך גיכט אבזעטצונגס דאס אינר איך גיכט אבדאנקען „ווילל.

* (אייינע געמייינדע גערעכטיגקייט.) פאר אייניגען „אבען האבען „ווי דען אייפריג דער אינאיטטען „געמייינע אונד דעם „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען פערפאסס-לס, דאס דיא „גמייינדען ווערגעסט, דאס דיא „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען אין אלס דיא „עשר מכות“ עס דיעזר צייט געזעהען? איינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט „ווערד, דאס דער „וויצע-קאניג פאן עגיפ-טען נאך גיכט אבזעטצונגס דאס אינר איך גיכט אבדאנקען „ווילל.

* (אייינע געמייינדע גערעכטיגקייט.) פאר אייניגען „אבען האבען דען אייפריג דער אינאיטטען „געמייינע אונד דעם „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען פערפאסס-לס, דאס דיא „גמייינדען ווערגעסט, דאס דיא „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען אין אלס דיא „עשר מכות“ עס דיעזר צייט געזעהען? איינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט „ווערד, דאס דער „וויצע-קאניג פאן עגיפ-טען נאך גיכט אבזעטצונגס דאס אינר איך גיכט אבדאנקען „ווילל.

* (אייינע געמייינדע גערעכטיגקייט.) פאר אייניגען „אבען האבען דען אייפריג דער אינאיטטען „געמייינע אונד דעם „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען פערפאסס-לס, דאס דיא „גמייינדען ווערגעסט, דאס דיא „אבזעטצונגס צו פ“ווערפען אין אלס דיא „עשר מכות“ עס דיעזר צייט געזעהען? איינע הייטיגע דעפעשע מעלדעט „ווערד, דאס דער „וויצע-קאניג פאן עגיפ-טען נאך גיכט אבזעטצונגס דאס אינר איך גיכט אבדאנקען „ווילל.

פרעמומעראציאנס-איינלאדונג.

ווייר עיזוכען אינזערע געעהרטען פרעמומעראנטען, דערען פרעמו-מעראציאנסגעלדער אם 1-טען יולי צו עזרע גיגע (וואס נאנז דיישלך אויף אינזערע אדרעס-שליפען אנגעזייגט איזט) אינזרע פרעמומעראציאן צו ציעהען, דאמיט דיא פערזענדונג דער בלעטער קיינע שטאקונג עלייטיגט.

דיא אינזערע, „ערסטע אינזערע פרעמומעראציאן ערגייען, ערהיטען „ווייר דיא גע-ווינסטע אדרעס-שליפען, אינזערע „ערסטע אינזערע בייטראגע דאס בראוט פערשיקט „אינזערע, איז דיא פאסט-אנ“ווייזונג מיט קליינסטער (eeee) הינצוזעצען, דיא עלייב-טען דערזעלבע אינזערע בייס דיינען דער גיגען שליפען.

גשעפטסבעריכט

פעסטער פ“ייב.

ווייצען פער העקטאליטער 9.03 — 9.07 גולדן.
האפער פער העקטאליטער 5.00 — 5.05 גולדן.
קוקורוזען מאגאזער פער העקטאליטער 1870, 5.15 — 5.10 גולדן.
רעפס בראהל פער אינלאנד-פעסטעבעבער 12% — 12% גולדן.

ווייצענער שלאכט-פ“יעה מארקט. דער אינ-פיעהר איז דעם ווייצענער שלאכט-פ“יעה מארקט אם 23-טען ה. מ. בעשטאנד אויס 4055 שטיק, דאאר יאהרגאנג 1326 אינגאהשיג, אונד אם 2025 אנלייטונג אונד 94 דיישטיג. דיא פ“ייז שטעלטען זיך פער מעטר (100 קילאגראם נאטטו-אנטייל 48—54½ גולדן, אנלייטונג 48—51 גולדן, דיישטיג 50—56 גולדן.

פרעמומעראציאנס-ווערטער: מאיר בריף ווייז.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פ“ריכטע		ווייאלישע פער העקטאליטער (100 ווייאלישע)
ווייצען נייער מאגאזער	— — — —	— — — —
„	„	8.75— 8.55
„	„	8.95— 8.85
„	„	9.20— 9.05
„	„	9.55— 9.45
„	„	— — — —
„	„	— — — —
„	פרייס	— — — —
„	„	— — — —
„	„	9.25— 9.10
„	„	9.55— 9.45
„	„	9.95— 9.75
„	„	10.10—10.—
„	„	10.20—10.15
„	מעסטער מאגיאן	— — — —
„	„	— — — —
„	„	8.75— 8.85
„	„	9.— 8.90
„	„	9.15— 9.25
„	„	9.35— 9.45
„	„	9.55— 9.65
„	וויסענבורגער	— — — —
„	„	— — — —
„	„	8.90— 8.75
„	„	9.10— 9.—
„	„	9.35— 9.20
„	„	9.70— 9.60

פ“ריכטע		ווייאלישע פער העקטאליטער (100 ווייאלישע)
לאדן		6.20— 5.95
נעדעטע מאגיאן		6.80— 5.75
נעדעטע פיסטער		5.25— 5.—
האפער		5.75— 5.55
קוקורוזען מאגאזער		5.10— 5.15
אנדערע		5.10— 5.—
אונגאר		5.20— 5.—

ווייצען			
			— —
			— —
			— —

מאן שפּרינגט אבער ניט דעם־האלב. דיא אַלטען נאַכריכטען אַבער דיא באַלדיגע בעוועגונג נאַ״־באַוואַרט איס, ווייל מאַן ווייס, דאס דיא אַפּעגטל־בע אַמיינג דאַנגען איט. מאַן ווייל אַלזאָ באַלאַס דיא בעפאַלמעריונג דורך זאַלבע נאַכריכטען ווייגען, דאס זיא קיינע רעגיערונגס־פּרינציפּען מעגען איס אַלזאַמענט ווערלע, איבערדעם ווייל מאַן דורך זאַלבע שרעקענס־נאַכריכטען דען קריג דער שטאַאטס־אַפּאַרט צום זיגען בריינגען, ״איך דוד געוויסס לייטע „נטש געשעפט מאַכען ״אַלליין.״ מאַן מאַג דאַדער זאַלך לייגען־נאַכריכטען קיינען גלייכען שיינען; — דעזער שטריט שפּעלטע זיך פאַר עס״א צוויי״א״ אַכטן מיט דאַגען דיא שטרי־טענען דיא אַלדען געגענסעטס. דיא רעגיערונגס־פּרינציפּען בלעטטער בעדייפטען עטצט געמעלד, מאַן אינער זאַלדיגען בעוועגונג נאַ״־באַוואַרט מאַלטע נטס מעדר דיא רעגיע זיין. אַלדע מיליטעריס־טען פּרינציפּיגען דייטען דאַדיס הין, דאס דער בע־זעטצונגס־פּלאַן פאַרדיפּ אַ״פּגעגעבען דיא״א. דיא בע־אַלען זיך יעדאַר דיא רעגיערונגס־פּרינציפּען בלעטטער אינד דיפּען טיזענדשטימס אין דיא יעלט הינין; מאַן גלייבע דאַר עגען מיטלאַלזע נטס. דיא איס אַנטסט הינטער דען אַפּפען זיך פּרי־ערגען מאַכטען. דיא רעגיערונג דאַט נאַטטלאַב דיא מאַכט אינד דען מיטס. דיא בעוועגונג דעזער יעגינען דאַלטע אַנטאַפּפען אין נאַ״־באַוואַר זאַלדיגע צו לאַסען, וואַבאַלד דיא דאַמיסס־אַן צוזעגעלדס איט. דיא צוד אַ״־דיגשאַפטען עגער גנעגער פאַן נאַ״־באַוואַר עגנ־זעגעט ״אַרדע״ . . . עס פּאַגט זיך נין: ״אַס זאַלל מאַן דאַז זאַגען אינד עס זאַלל מאַן אַנדערס גלייכען. דיא דאַלטיגע גלייכט דייטע אינגע אַפּדיל־ ״עטטער, ״עלדגעס באַלד שאַן, באַלד רעגערע איט״ אינדרינגען איט עס קיינע דינסט. יעגען דיא רעגיערונגס־פּרינציפּען בלעטטער פאַן דעם מיטעל דער רעגיערונג צו זאַלדיגען בעוועגונג נאַ״־באַוואַר שפּרעכען, דיא רעגיערונג דאַן ליבט דען מיטל, דיא דיא זיא נטכט זעלבסט פאַר דיא פּרינציפּען דאַנגען הינשטעלט. זאַגדען דיא אַטען פאַלדאַשען הינזעגעגע; עס איט ליבט מיטל צו דאַבען. יעגען נטכט דאַס איגגענע. זאַגדען דאַס לעבען אַנדערער אין נעפאַהר דאַמטען זאַלל!

* (דיא אַבדאַלאַמעגטס־״איאַלען דער עסטערדייטשען״ דער אַלטען דייטשען פּרינציפּען) דאַבען בעדייטס אַדדען אַנגאַמען, אַס פּאַגטען דיזעגס ״אַר דער עסטע ״אַדדאַגאַ. דער אַבער פּיר דיא לבעראַלע פאַרטיא״. יעלבען בעזאַנדערס אַנדערע דיא״אַ״ אַלטען זעדר עסטערדייטשען פּרינציפּען אַלס אַן דער לבעראַלען פאַרטיא״. יעלבען זיא נגעמעדר. ״ערדיגער דער ״אַדדלען זעדר עסטעזדלך פּיהלט. דיא אַנדגעגער אינער פאַרטיא״ מיסטען פאַר דיא ״ערדער מיט אינעס גענגי פּעסטגעשטעלטען פאַלדשטען פאַרטיא״־פּראַגאַמס טרעטען. דא אַבער ביא דער ערזעדגטען צערדסטעגדייט דיא פּעסט־שטעלדגע אינעס אינדייטדען פאַרטיי־פּראַגאַמס מעס נטכט מאַנדך זאַר, טרעטט ערדער אנגדאַדדיגע דער פּרינדער בעשטאַנדגעגען גראַסען לבעראַלען פאַרטיא״ מיט אינעס אינגען פּראַגאַמעס אין אינר פאַלדט דאַגן אין גלדקלך הדך. ״אַ עס דייטע דען אנשען דאַס. דדיפּסע דאַס געכסטע פאַדדאַ־מעגס אין עסטערדייך אינע גאַנגן אנדערע געשאַלט דאַגען, אַס דאַס פּרינדיגע, עס ״ערד אין דעמזעל־בען נטכט מעדר דיא לבעראַלע, זאַגדערן דיא דאַ־זעדדייטע אינד שטרעגע דאַסטדאַלדייטע פאַרטיא״ אלס מאַ״אַרטעט דאַס גראַסע ״אַרט פּרדרען:

* (״אין אינגערדאַרטעס״ דיא־גע־שטיק דער רוסישען נדיכ־לסטען.) אים קרעדדיט ״ערד פאַס פּרעטען דיזעגס פאַדגעגדעס טעלעגראַפּדס״ אין דער דיע־דינען דאַדדאַ־דאַסטאַ דיזער פּעדדאַ־שיאַגדען, אנטשאַס דעס געלדעס ״אַרדע אין דער פּעדדעסטען דאַסטאַ אין בעטטעל מיט דעס דעגעל דעס ״דדיאַדדאַגס־דאַסטעס״ פאַדגעפּגדען. דער בדאַס פאַדגעדע ״אַרטע עגטדעדט: ״דיא טיל־טעד־דאַסטאַ אין דיסדאַגד דדעגגס בדאַס דאַצ. דאַס אנגלדדיגע פאַלך דדדד מדדטעד־גגדאַלט נאַך מעדר צו אנגעדדדדגען. עס ״ערד דדעזעס געלדד בדיא אנס אינע בעסטעדע פּדדדעדגגס פּדגען. דדד בדדטען עס נטכט צדד אנגעדדדדגגס. זאַגדערן צדד בעפּדדאַגגס דעס דדשען פאַלדעס: — דאַס אינס ״דדדלדד עדדאַגגס־דדדגען״ פאַדגעגדדדגגס פּדגען. דדד בדדטען עס נטכט אינע אנגעדדדדגגס. זאַגדערן צדד אַנגעדדדדגגס דעס דדשען פאַלדעס: — דאַס אינס ״דדדלדד עדדאַגגס־דדדגען״ פאַדגעגדדדגגס. עס ״ערד דדעזעס געלדד בדיא אנס אינע בעסטעדע פּדדדעדגגס פּדגען. דדד בדדטען עס נטכט צדד אנגעדדדדגגס. זאַגדערן צדד בעפּדדאַ

טשע געלאָזן. נאָך דען געראַטהלבען שפּייען וואָרדען דען גאַסטען „אַנאַנאַס-פּרוטע" פאַרגעלעגט. נאָך הייסט געדאַרט דער דאָ „אַנאַנאַס" צו דען טהייערסטען פּרוטען דער עולם. דאָ זאָ דען פּרוטען געדאָ אַ אינען האַכסט אנגענעהמען געשמאַק האָבן. דאַמאָלס אבער געדאַרטע דעזע פּרוכט ניט אין דען וואַרטען געגענדען אמעריקאַ'ס וואַכסט, צו דען מערקווירדיגסטען ראַריטעטען. דען געגסטען שמעקטע יאָהל דעזע פּרוכט אנגענעהם, אבער דאָ זאָ דאָ אַנאַנאַס נכט קאָנגטען, דעולטען אינגע דעזעלבע פּוד אינע געוואָהנלכע נעטע מעלאָנע, וואָס דעם גראָפּען, דעם דאָ הערבייסאַפּפּנג דעזער פּרוכט פּעל געלד אין מהע קאָסטעט, ועדר ווערדע. בין עולדלך דאָ אנדערען וויעדער דאָ בעמערקונג מאַכטען, דאָס זאָ זאָלך נטעם נאָך נע גענעסען אין דאָס דעזע פּרוכט אינע זעלטענע אין מהרלעכע אַרטלעריעע פּרוכט בין מעסטע. — מיט גראָסטעם פּעריגגען ערקלערטע נן דער גראָפּ דענען געסטען, „אָס פּוד זעלטענע פּרוכט דאָס זאָ — אין עטעטע עדסט וואָסטען מאַנכע דער געסטע, וואָס אָהנען אינגעגעלד פּרוכט דאָ פּרוכט זאָ נטע געטעקט." דעזעס בעשפּעל ערקלערטע אנס אין דען אַרטשפּרוד אינזערע וויטען. „עלכער לעטעט: ווען מאַן עמאַנד עטוואָס בעזאַנדערס נטעס נכט, מוס מאַן אין דאָרט אַ „פּעטרקואָס מאַכען (הנתן מתנה לחברו צוריק לחודש), דאָ ער עס זאָגסט פּעל-לעכט נאָר נכט פּערטשטעהט אין נכט צו וויעדערען וויס. — נן, פּרוכטער גלעכבען נאָר אַ אינע לעזער, דאָס אינזערע ראָמאַנע גערוואָהנלכע אַלגעמאַנס-גע-שרכטען זעהן. „עלכע עכען נוי אין קלענעס יוד-שעס בלאַטט בעגען לאַנד: דעטע אבער וואָרדען ענע שאָן הערבער בעלעהרט אין אַ פּגעקלערט, דאָס אינזערע ראָמאַנע. „אַ „דער שטערן-זעהער" — „מערקווירדיג פּערהעלטניססע" — „דאָס פּער-שוואַרענע טעסטאַמענט" — אין „דער נעהרימנס-פּאַללע" זאָלכע וועדקע זעהן, „עלכע עלבסט דעס בעסטען אין גראָסטען „עולם-בלאַטטע צו צעד-דע געדרוכען לאַנגען. דאָ דאָרשטעללונג. דאָ מאַ-דאָלטע עגטוקעלונג דער געשכטע, דאָ גערואָ-קעג-ווכטע שפּראַכע אין דאָ אַ אַפּלקלערונגען אַ-בער דאָ אינגענאַפּטען דער מענטען אין אבער אַזאָר לעבען אין דער געוועלטאַפּפּ, זינד אַ אַפּטערסט אנטערהאַלטענד אין אין דאָכסט בעלעהרענד. — נאָך בעגעדענג דעזער ערצעהלונג בעגענגען ווד נן „ווערעד מיט דער לעפּעדען אינגעס נייען עבענזאַ אַ אַסנעד-כנעטען „ראָמאַן". „אבער ווד נן דאָ לעזער אַ „פּעטרקואָס מאַכען, „עבען-עטעטן צו פּרעטטערווכען, דאָ ווד דאָן דאָ אַ פּער-זוטטער נכט אומער נאָכגעפּערן קאָנגען. —

פאָלליעטאָן.

דער געהיימניס-פאָללע.

(47-טע פאָרטשעצונג.)

נון, לעע, הער דאָ וואָרהייט. דאָ דוא וכטעסט: דייטאָגן דאָס אין ווייגע אויסאַנג נעגען מיך — נ י כ ט געלאָגען: ווד איכ-פּיעלען דען „באַוג-ווכסט" — פּערצייהט מיר, ווענן איך פּיר דיענען פּאַטער קיגען אנדערן נאָמען דאָכט — אונד אין אַ אַלגעמייגע פּרוכט אין דאָ אַבגעכסט-האַלבע. — דאָ אבער שאַמאָר אין נאָגן אַללען אויס נעגענגאַגבע. מאַגן נעגען מאַגן: — איך פּאַרדיעטע אויך צוס צוויי-קאָמפּפּע דעיגיס. — איך וואָגסט אויס: „עס איגט יעטעט מאַרע, דאָס מאַן אייגען ווענגען גערינגפּגיגסטער בעליידיגונג צוס דעוועל דעיגיפּאַרדיעס: דוא, עלענדער, האָסט נון הוי-דעיטע מיינע גלוכבענס-נעגאָפּפּען וועגעמאַרדעס אונד בע-ריכט — שלאָגען ווד אונס?" — אין קרעפּפּעגער שלאַג פּאַן דייגער האַנד נעגען מיין נעגגע וואָר דוא אַטוואָרט, הויי-מאַגן וואָללטע הינצאַוגלען, איך אבער לייגע עס נכט צו, איך פּיהרטע מיט פּייגעס אינטעטוגענטע אייגען קרעפּפּעגען שלאָג נעגען דייגען שעדעל — אונד דער עלענדע פּעל צו-עדדע אונד אונטע ווענ אַ דעגלע אין. — איך מאַרטעטע אויך מיט דער דעגטען האַנד — אונד דעקאָהלט וואָללטע איך ווישדעס דייגע דעגטע האַנד, ווענגע נע-מאָרדעס, נעגמאָלס ווענאָדעס אלס פּייגדשאַפּפּס-בעגעי-נונג דייגען. —

דוא ווייסט נון פּראַגען; וואָרום איך אַלל דאָס נכט אין מיינער פּערטהיידיגונג-קעגן אַגאַגסט? וואָרום איך מיך מיינער פּערטהיידיגונג-קעגן נוי דאָ אין בעטעגטעט.

דוא אונקלאַגע-פּגעקטע דעס שאַאַפּפּס-אַנוואָלטעס דורך גע-נעגן-בעגוויגע צו ווידערלעגען? דוא פּיגסט, מאַן הערטע מיך וואָגען אַזאַ אינגעשטאַגען, ווייל דוא פּון קרען „מיגגעל-מאָדד" וואָר. („מיגגעל-מאָדד" הייסט: הערלך אונד הערעלעס-טע — אונד „מיגגעל-מאָדד" הייסט: ווענן מאַן עגאַגדען פּלאַטעלך אינגעאַללס אונד עגאַרדעס, אַהגע דאָס זיך דערוועלבע ווערהגען קאָגען.) וואָהל וואָהר, עס וואָר קרען „מיגגעל-מאָדד", עס וואָר אינגע אים פּאַן „הערלך". — יא, עס וואָר אַגאַגד אינגע אים פּאַן קרען („לינגע-יוסטיגן הייסט: ווענן דאָס פּאַלך עלבסט אינגען פּערגעבען עגאַגדעס, אַהגע עגסט דוא נערגסלגע בעשטאַטגונג אבצו-וואַרטען). אינגע לינגע-יוסטיגן וואָר נעגאַגלס אַן נעגעגגע-פּערטגע, וויא דוגגמאָל נעגגען דייגען פּאַטעגע. — עס וואָר אַלגע קרען „מיגגעל-מאָדד" — אבער ליידער וואָר עס אינגע אים פּאַן הייס-מאָדד".

הייגע בעגגגגע דער שמגעגגע פּלעג אויף מיינגע זאָגסט זאָ דייגען מאַראָקסע. דען מ אָ ר ד הערלס איך פּיר קרען פּערגעגען; אבער דען ד ו ד ב: וויא גלייכלך הערטע איך מיך נעפּאַהלס, ווענן איך דוא 25000 גולדען ג י כ ט בעקאָמגען? — אבער איך נאָהם וויא, אגדעס איך מיין נעוויסגען דאָכט בעשווערגעטעס, דאָס דעגגע גולד אין דער דאָגגע אַגגעגע דעס אין אַ אַלגעמייגגע גוי אַ שלעכטגיגגען פּעראַיגסאַכט וואָרדען וועדע, וועדגעגע איך עס צו אַ אינגעס עלדגען צוגקע פּעדגעגגען וועדדע. — אבער וועדע! וויא אינגס דאָס שקאָל צו שאַגדען מאַכט? ווד גלייכגען, עס צו דעגגגען, ווערדען אבער ועלבסט דאָאָגן געדעגגגע. — גע-וואָדע צוויי אַ מאַגע נאָך אַגגגע מאָדד שאַאַדע מיינע מאַגגע אונד הגגעגלעגס מיד אין נאָגגן בעגגעגגעגס פּעראַגגגן.

דיא אונקלאַגע-פּגעקטע דעס שאַאַפּפּס-אַנוואָלטעס דורך גע-נעגן-בעגוויגע צו ווידערלעגען? דוא פּיגסט, מאַן הגגעגגע מיך וואָגגגן אַזאַ אינגעשטאַגען, ווייל דוגגס דאָך קרען „מיגגעל-מאָדד" וואָר. („מיגגעל-מאָדד" הייסט: הערלך אונד הגגעגלעגס-טע — אונד „מיגגעל-מאָדד" הייסט: ווענן מאַן עגאַגדען פּלאַטעלך אינגעאַללס אונד עגאַרדעס, אַהגע דאָס זיך דערוועלבע ווערהגען קאָגען.) וואָהל וואָהר, עס וואָר קרען „מיגגעל-מאָדד", עס וואָר אינגע אים פּאַן „הערלך". — יא, עס וואָר אַגאַגד אינגע אים פּאַן קרען („לינגע-יוסטיגן הייסט: ווענן דאָס פּאַלך עלבסט אינגען פּגעגגעגבגע-מאָדדע, אַהגע עגסט דוא נערגסלגע בעשטאַטגונג אבצו-וואַרטען). אינגע לינגע-יוסטיגן וואָר נעגאַגלס אַן נעגעגגע-פּגעגגע, וויא דוגגמאָל נעגגען דייגען פּאַטעגע. — עס וואָר אַלגע קרען „מיגגעל-מאָדד" — אבער ליידער וואָר עס אינגע אים פּאַן הייס-מאָדד".

הייגע בעגגגגע דער שמגעגגע פּלעג אויף מיינגע זאָגסט זאָ דייגען מאַראָקסע. דען מ אָ ר ד הערלס איך פּיר קרען פּערגעגען; אבער דען ד ו ד ב: וויא גלייכלך הערטע איך מיך נעפּאַהלס, ווענן איך דוא 25000 גולדען ג י כ ט בעקאָמגען? — אבער איך נאָהם וויא, אגדעס איך מיין נעוויסגען דאָכט בעשווערגעטעס, דאָס דעגגע גולד אין דער דאָגגע אַגגעגע דעס אין אַ אַלגעמייגגע גוי אַ שלעכטגיגגען פּעראַיגסאַכט וואָרדען וועדע, וועדגעגע איך עס צו אַ אינגעס עלדגען צוגקע פּעדגעגגען וועדדע. — אבער וועדע! וויא אינגס דאָס שקאָל צו שאַגדען מאַכט? ווד גלייכגען, עס צו דעגגגען, ווערדען אבער ועלבסט דאָאָגן געדעגגגע. — גע-וואָדע צוויי אַ מאַגע נאָך אַגגגע מאָדד שאַאַדע מיינע מאַגגע אונד הגגעגלעגס מיד אין נאָגגן בעגגעגגעגס פּעראַגגגן.

— וויא אין דאָגגגע-שלאַג טראָפּ מיך דעגגע נאָכגגגס. — דעגגגע איך גוי נאָך צוויי אַ מאַגע נעגוואָהגגע? — נון, עגגדע, וויא דעגגע אונבע נאָגגע עגגעגגע נאָגגע אונד נעגגעגגע מיגגע קלעגגען דאָגגע, וויא אַלל דיגע פּלאַגגע דורך אינגע נאָגגגגע פּיגגע צו נעגגע וועדדען.

אַאַן דעגגע אינגענגלעגגע אַן וואָרד איך וויא אַ פּע-נעגגגע. — איך דאָגגגע מעגר קיגגע וועגד, עס פּרעגע מיך אין דיא וועלדע דעגגגס. איך גלוגבגע, דאָס קאָגגגס-צוגגען (אַגגגע קען) לגגגע אגגגע מיגגע שטגגגע, אַ דאָס עגדע אין אַלגע אַגגגע אַגגגע אַגג